

CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC CỦA VIỆC DẠY HỌC CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ Ở ĐẠI HỌC TRONG THỜI ĐẠI CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0

Nguyễn Thị Hoa*, Nguyễn Thị Hiền

Khoa Lý luận chính trị, Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

* Email: nguyenhhoa10283@gmail.com

Ngày nhận bài: 30/7/2021; ngày hoàn thành phản biện: 10/9/2021; ngày duyệt đăng: 02/11/2021

TÓM TẮT

Cách mạng công nghiệp 4.0 đã đánh dấu một bước phát triển vượt bậc về khoa học và công nghệ của nhân loại và tác động tới mọi mặt của đời sống xã hội. Để đáp ứng được xu thế của sự phát triển này, quá trình dạy và học cũng phải được thay đổi cho phù hợp. Việc giảng dạy các môn Khoa học nói chung và các môn Lý luận chính trị nói riêng ở đại học đang đứng trước những thách thức mới trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên. Vì vậy, trong bài viết này bên cạnh làm rõ vị trí, vai trò, tầm quan trọng của các môn học Lý luận chính trị, tác giả sẽ đề cập đến những cơ hội và thách thức, đồng thời đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy các môn Lý luận chính trị ở đại học trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0.

Từ khóa: Cách mạng công nghiệp 4.0, lý luận chính trị, dạy học.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cách mạng công nghiệp lần thứ tư (cách mạng công nghiệp 4.0) bắt đầu xuất hiện từ thập niên đầu tiên của thế kỷ XXI, “Cuộc cách mạng 4.0 là sự gắn kết giữa các nền công nghệ, nó đã xóa đi ranh giới giữa thế giới vật thể, thế giới số hóa và thế giới sinh học. Đó là các công nghệ số internet, trí tuệ nhân tạo, máy tính siêu thông minh, công xưởng thông minh, công nghệ nano, công nghệ sinh học...” [10]. Cách mạng 4.0 cũng như những cuộc cách mạng trước đó đã tác động tới mọi mặt của đời sống xã hội với những mức độ và chiều hướng khác nhau. “Các sáng chế và tiến bộ khoa học có mặt ở khắp các lĩnh vực, như trí tuệ nhân tạo,...tác động đến hầu hết các ngành với một tốc độ nhanh” [8]. Giáo dục đại học là một trong những ngành chịu ảnh hưởng mạnh mẽ nhất của cuộc cách mạng 4.0, vì sản phẩm của đào tạo phải đáp ứng với nhu cầu của thị trường lao động đang có sự thay đổi nhanh chóng. Trong bối cảnh đó, các môn Lý luận chính trị cũng cần có những thay đổi căn bản để đáp ứng được yêu cầu của thực tiễn.

Mặc dù những phương pháp dựa trên nền tảng công nghệ 4.0 đã được phổ biến và áp dụng trong nhiều trường đại học và học viện. Song, trong lĩnh vực các môn học Lý luận chính trị, việc áp dụng khai thác công nghệ 4.0 chỉ mới dừng lại ở các bài giảng, bài thuyết trình bằng công cụ PowerPoint nhưng cũng không được khai thác triệt để. Gần đây, đại dịch Covid-19 đã trở thành mối đe dọa lớn toàn cầu, bắt buộc nhiều quốc gia phải tuyên bố phong tỏa, tự cách ly xã hội. Vì vậy, việc đổi mới phương pháp dạy học các môn Lý luận chính trị đang là một thách thức đối với cả người dạy và người học.

2. NỘI DUNG

Tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đối với việc dạy học ở đại học hiện nay

Hiện nay, sự tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 tới giáo dục đại học là rất lớn, nó đã làm thay đổi bức tranh của thị trường lao động, làm thay đổi mạnh mẽ nhu cầu về nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng được các yêu cầu về kiến thức, kỹ năng và phẩm chất, vốn liên tục thay đổi trong môi trường lao động mới. Đây là yêu cầu cấp bách đặt ra cho nền giáo dục, nhất là giáo dục đại học. Nếu như trước đây, nội dung đào tạo chỉ chú trọng vào việc truyền tải kiến thức hàn lâm, thì hiện nay, những kiến thức đó nhanh chóng trở nên lạc hậu, không còn phù hợp trong môi trường doanh nghiệp, xí nghiệp năng động. Cách mạng công nghiệp 4.0 đòi hỏi người lao động cần có đủ kiến thức cơ bản, các kỹ năng và khả năng tự học trong môi trường sáng tạo và cạnh tranh. Do đó, ngành giáo dục phải chuyển nhanh từ giáo dục nặng về trang bị kiến thức sang một nền giáo dục giúp phát triển *năng lực, thúc đẩy đổi mới và sáng tạo* cho người học, thay thế dần các phương pháp dạy - học truyền thống.

Việc đào tạo cái gì, đào tạo như thế nào không chỉ căn cứ vào những gì mà nhà trường có, mà còn cần chú trọng tới nhu cầu, khả năng của từng người học và của cả xã hội. Các nhà nghiên cứu chỉ ra rằng, cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 không chỉ đe dọa tới việc làm của những lao động trình độ thấp, mà ngay cả lao động có kỹ năng bậc trung cũng sẽ bị ảnh hưởng nếu họ không được trang bị kiến thức mới - kỹ năng sáng tạo cho nền kinh tế 4.0. Cách mạng công nghiệp 4.0 không chỉ tạo ra cơ hội đào tạo lần đầu cho giới trẻ, mà còn đòi hỏi những người đã đi làm, từ công nhân đến kỹ sư phải thay đổi, cập nhật kiến thức, kỹ năng ở mức độ cao hơn. Thống kê của Bộ Thông tin và Truyền thông cho thấy, số lượng việc làm ngành phần mềm và dịch vụ công nghệ thông tin của cả nước hằng năm tăng khoảng 30.000 lao động. Theo dự báo, đến năm 2020, nhu cầu tuyển dụng của các doanh nghiệp là 1 triệu nhân lực công nghệ thông tin. Dự báo của Vietnamworks cũng cho thấy, tới năm 2020, nước ta còn thiếu 400.000 lao động công nghệ thông tin và mỗi năm cần cung ứng mới tới 78.000 lao động. Tuy nhiên, theo thống kê của Bộ Giáo dục và Đào tạo, hiện mỗi năm chỉ có khoảng 50.000 sinh viên công nghệ thông tin tốt nghiệp [2]. Chi riêng nhu cầu đào tạo mới của ngành này đã là cơ hội lớn cho các trường đại học.

Những lớp học ảo, thầy giáo ảo, thiết bị ảo có tính mô phỏng, bài giảng được số hóa và chia sẻ qua những nền tảng như Facebook, YouTube,... sẽ trở thành xu thế phát triển trong hoạt động đào tạo đại học trong thời gian tới. Khi đó, kiến thức không thể bó hẹp và độc quyền bởi một người hay trong một phạm vi tổ chức nào đó. Sinh viên có nhiều cơ hội để tiếp cận, tích lũy, chất lọc cái mới, cái hay để trở thành công dân toàn cầu - người lao động tương lai có khả năng làm việc trong môi trường sáng tạo và có tính cạnh tranh. Như vậy, các trường đại học sẽ phải chuyển đổi mạnh mẽ sang mô hình chỉ đào tạo “*những gì thị trường cần*”, những nội dung của các môn học cơ bản sẽ phải được rút ngắn và thay thế vào đó là những nội dung cần thiết để đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động và giúp người học thực hiện được phương châm “*học tập suốt đời*”.

Vị trí, vai trò của các môn Lý luận chính trị ở đại học hiện nay

Kết luận 94-KL/TW ngày 28/3/2014 của Ban Bí thư đã nhấn mạnh cần “*Đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân nhằm tạo bước tiến mới, có kết quả, chất lượng cao hơn, góp phần làm cho chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, quan điểm của Đảng giữ vai trò chủ đạo trong đời sống xã hội*” [5]. Ngày 19/7/2019, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Công văn số 3506/BGDĐT-GDDH hướng dẫn triển khai thực hiện chương trình, giáo trình các môn Lý luận chính trị mới trong hệ thống giáo dục quốc dân. Các môn Lý luận chính trị là những môn thuộc chuyên ngành chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, hiện nay bao gồm các môn như: *Triết học; Chủ nghĩa xã hội khoa học; Kinh tế chính trị Mác - Lênin; Tư tưởng Hồ Chí Minh; Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam*.

Các môn Lý luận chính trị, với một khối lượng kiến thức rất rộng, được chất lọc, kết tinh từ thực tiễn và tri thức lý luận khoa học của nhân loại. Những môn học này vừa mang tính khoa học, vừa mang tính giai cấp, có ý nghĩa hết sức to lớn trong việc giáo dục thế giới quan khoa học, giúp cho sinh viên có cái nhìn khách quan về thế giới, xã hội và con người, rèn luyện lập trường tư tưởng, tu dưỡng đạo đức cách mạng, xây dựng bản lĩnh chính trị cho sinh viên, tránh được những cảm dỗ, sa ngã theo những luận điệu xuyên tạc, phản khoa học. Trong các trường đại học, cao đẳng hiện nay, để giáo dục đào tạo sinh viên trở thành những người hữu ích, có đức, có tài, có nhân cách, có bản lĩnh, không lệch lạc về tư tưởng, đạo đức, lối sống thì cần sự cộng hưởng của rất nhiều môn học, trong đó các môn Lý luận chính trị đóng một vai trò không nhỏ:

Thứ nhất, giảng dạy các môn Lý luận chính trị, nhằm truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin, những quan điểm, tư tưởng của Đảng, truyền bá những tri thức khoa học khách quan về tự nhiên, xã hội và tư duy. Điều này giúp nâng cao đạo đức cách mạng cho sinh viên, nhằm thống nhất ý chí, tư tưởng, phẩm chất cách mạng và năng lực hoạt động thực tiễn cho sinh viên, hướng dẫn sinh viên vận dụng những hiểu biết khoa học vào thực tiễn cuộc sống để phục vụ tốt hơn cho sự nghiệp cách mạng của nước nhà, để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc là việc làm rất cần thiết.

Thứ hai, hiện nay, các thế lực thù địch vẫn đang ráo riết thực hiện âm mưu “diễn biến hòa bình”, gây bạo loạn lật đổ, sử dụng các chiêu bài “dân chủ”, “nhân quyền”, “dân tộc”, “tôn giáo” hòng làm thay đổi chế độ chính trị ở nước ta [3, tr.22]. Chúng đặc biệt nhắm vào thế hệ trẻ để lôi kéo, kích động họ chạy theo lối sống thực dụng, làm mất phương hướng chính trị [7]. Học tập lý luận chính trị giúp cho sinh viên nhận thức âm mưu và thủ đoạn của các thế lực thù địch để chủ động phòng tránh và tham gia đấu tranh chống lại.

Các môn lý luận chính trị trong chương trình đào tạo ở đại học hiện nay là những môn học thuộc chương trình đại cương. Mục đích, vai trò của các môn học này là xác lập thế giới quan và phương pháp luận khoa học, xây dựng bản lĩnh chính trị và phát triển những giá trị đạo đức, trách nhiệm xã hội cho sinh viên. Với vị trí, ý nghĩa đó, các môn Lý luận chính trị thuộc khối kiến thức bắt buộc trong chương trình đào tạo ở bậc đại học.

Cơ hội và thách thức đối với việc dạy học các môn Lý luận chính trị ở đại học trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay

Những cơ hội

- Đối với giảng viên:

Hiện nay, với sự phát triển của khoa học và công nghệ, mạng internet thuận tiện nên giảng dạy các môn Lý luận chính trị có nhiều điều kiện để tiếp cận (tham khảo) với các nguồn tài liệu phong phú, đa dạng trong nước và nước ngoài. Do vậy, giảng viên có nhiều nguồn tài liệu tham khảo, làm phong phú thêm bài giảng của mình. Bên cạnh đó, giảng viên có thể trao đổi bài giảng thông qua mạng internet để học hỏi kinh nghiệm lẫn nhau.

Giảng viên có thể sử dụng các phương tiện, kỹ thuật giảng dạy hiện đại, có thể sử dụng các lớp học ảo, các phần mềm để thực hiện bài giảng của mình để đưa lên mạng internet qua các trang mạng xã hội như facebook, youtube, các trang web,... Bên cạnh đó, giảng viên có thể sử dụng các video, hình ảnh phù hợp với nội dung bài giảng để minh họa cho việc giảng dạy của mình phong phú hơn, sinh động hơn. Vì thế, ưu điểm nổi trội của mạng internet (giảng dạy trực tuyến) trong giảng dạy các môn Lý luận chính trị chính là không gian mở đối với tài liệu, kiến thức, thời gian, địa điểm, tương tác và phản hồi không giới hạn. Và sẽ mang tới một cách nhìn mới về các môn Lý luận chính trị vốn khô khan, thuần lý thuyết đến gần với thực tế và gắn bó với sinh viên hơn.

- Đối với sinh viên

Với sự bùng nổ của khoa học và công nghệ, mạng internet thuận tiện nên sinh viên đã *thay đổi cách tiếp cận các nguồn tài liệu* và được thừa hưởng những thành quả khoa học khổng lồ trên khắp thế giới. Sinh viên hoàn toàn có thể truy cập mạng để tự tìm hiểu kiến thức liên quan đến các môn học bằng các thiết bị phổ biến hiện nay như điện thoại thông minh, laptop, máy tính bảng,....

Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 này đã làm *thay đổi phương pháp học tập của sinh viên*, nếu trước đây sinh viên chủ yếu học qua sách vở, qua bài giảng trực tiếp của các thầy, cô, thì ngày nay, sinh viên có thể lựa chọn cách học phù hợp với thời gian của mình, một phương pháp học tập mở rộng, tự do, sáng tạo và linh hoạt là tự học, tự tìm tòi nghiên cứu qua mạng internet, tự học hỏi, trao đổi thông qua mạng xã hội với bất kỳ thời gian nào mà sinh viên mong muốn.

Đối với các môn Lý luận chính trị, cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 giúp sinh viên vượt qua rào cản về không gian và thời gian. Người học có thể đăng ký và sắp xếp việc học tập một cách linh hoạt, phù hợp với thời gian của cá nhân. Sinh viên chủ động xây dựng kế hoạch học tập, lựa chọn môn học, tài liệu học tập, tự thực hiện các yêu cầu của khóa học... nhờ thế mà khả năng tự học tốt hơn. Phát triển năng lực tự học tự nghiên cứu là một yêu cầu đặt ra, có ý nghĩa lớn trong khắc phục vấn đề cản trở việc nâng cao chất lượng đào tạo đại học và phát triển năng lực cho người học giai đoạn đầu, là tiền đề tốt cho việc học tập các môn chuyên ngành ở giai đoạn đào tạo sau.

Hơn nữa, nội dung bài giảng được chuẩn hóa, giáo trình và tài liệu có tính đồng bộ cao, người học có điều kiện tiếp cận và lựa chọn giảng viên chất lượng cao trong các môn học này. Nhờ tính tương tác và hợp tác cao, nhờ phương tiện công nghệ thông tin dễ tiếp cận và thuận tiện, tạo ra một môi trường giao tiếp học thuật thuận lợi giữa sinh viên với giảng viên, giữa sinh viên với sinh viên. Điều này không chỉ đem lại lợi ích về thông tin trao đổi mà còn hình thành và phát triển môi trường học thuật mới, hiện đại và dân chủ hơn.

Những thách thức

Tuy nhiên, cách mạng công nghiệp 4.0 cũng đặt ra những thách thức không nhỏ đối với công tác giáo dục nói chung và các môn Lý luận chính trị nói riêng. Khi trình độ công nghệ ngày càng phát triển yêu cầu đặt ra đối với giảng viên và sinh viên cũng tăng lên. Nếu không cập nhật kiến thức công nghệ thì việc có thể sử dụng các thiết bị và phần mềm trong giảng dạy và học tập các môn Lý luận chính trị sẽ bị hạn chế. Về đặc thù môn học, là những môn học có tính trừu tượng, khái quát cao, tính chính trị, tính gắn kết lý luận và thực tiễn... các môn Lý luận chính trị được đưa vào giảng dạy ở giai đoạn đầu của quá trình đào tạo đại học với lượng kiến thức lớn, khi trình độ tư duy lý luận của các em chưa thực sự phát triển sẽ khiến cho các em thấy khó khăn, thậm chí khủng hoảng khi tiếp thu kiến thức môn học, nhất là khi môi trường, phương thức học khác biệt so với bậc học phổ thông.

- Đối với giảng viên

Việc soạn bài giảng theo giáo án điện tử, hình ảnh, bài giảng trực tuyến (E-learning)... đòi hỏi đầu tư nhiều thời gian, công sức. Trong khi hiện nay đa số giảng viên đang đảm nhiệm nhiệm vụ giảng dạy nặng nề. Một số giảng viên giỏi chuyên môn

nhưng khả năng sử dụng công nghệ chưa cao. Những giảng viên có kiến thức chuyên môn tốt thì chưa có kỹ năng thiết kế bài giảng, khóa học trên mạng. Việc thiết kế kịch bản dạy học, xây dựng hình ảnh, video clip, tích hợp các trang màn hình... đối với nhiều giảng viên các môn Lý luận chính trị hiện nay còn là mới lạ. Hơn nữa, vấn đề đa dạng hóa phương pháp dạy học cho phù hợp với đặc điểm và trình độ đối tượng người học chắc chắn sẽ khó khăn hơn phương thức truyền thống đang áp dụng hiện nay.

Ở một số trường, cơ sở vật chất thiếu thốn, không có máy tính, máy chiếu, loa, tài liệu học tập... nên giáo viên khó áp dụng phương pháp giảng dạy tích cực. Tình trạng thầy cô đọc, trò chép vẫn còn nhiều. Giờ học thiếu tính đối thoại làm cho các tiết giảng trở nên nhàm chán, sinh viên không hứng thú học tập.

Ngoài ra, trước yêu cầu nâng cao chất lượng giảng dạy, chất lượng chuyên môn thì "hiện trạng đội ngũ giảng viên hiện có nhiều nơi chưa đáp ứng được yêu cầu như về trình độ, năng lực, phương tiện dạy và học" [9], đây chính là trình độ về kinh nghiệm sử dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy. Khi đề cập đến việc đào tạo nguồn nhân lực - khâu quyết định trong cuộc cách mạng 4.0, Bộ trưởng Bộ Công Thương Trần Tuấn Anh cũng cho rằng, "phải thẳng thắn nhìn nhận còn có những cơ sở đào tạo trong hệ thống các trường của Bộ Công Thương, đội ngũ giảng viên còn mỏng và yếu, cơ sở vật chất chưa đáp ứng với yêu cầu đào tạo" [8]. Thực tế này không chỉ có các trường thuộc Bộ Công thương mà còn là thực tế chung của các trường đại học, cao đẳng khi cơ sở vật chất, đội ngũ cán bộ cần phải tiếp tục đầu tư, thay đổi cho phù hợp với cuộc cách mạng 4.0 hiện nay.

- Đối với sinh viên

Đối với sinh viên, đa số các em vốn quen với cách học truyền thống. Tâm lý ỷ lại, thụ động trong học tập còn phổ biến. Các sinh viên chỉ dựa vào bài giảng của giảng viên mà không chịu tìm tòi, đầu tư kiến thức mặc dù sinh viên biết và có thể khai thác "*kho tư liệu*" trên mạng internet. Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 mở ra nhiều cơ hội cho người học, tuy nhiên, nó cũng chứa đựng nhiều khó khăn, thách thức, người học cần phải đầu tư thời gian, công sức trong việc tìm kiếm, lựa chọn các loại tài liệu phù hợp với nội dung cần học, do đó đòi hỏi các em có tính chủ động, tích cực, ý thức cá nhân cao. Vốn quen với cách học truyền thống, nên nhiều sinh viên chưa hình thành năng lực tự lên kế hoạch học tập và tạo tính kỷ luật học tập bằng phương thức mới. Bên cạnh đó, kỹ năng tự học chưa cao của sinh viên sẽ ảnh hưởng đến chất lượng học tập các môn học này.

Mặt khác, mặt bằng trình độ công nghệ thông tin của sinh viên không đồng đều, nhiều em chưa từng được tiếp cận và sử dụng công nghệ hiện đại do điều kiện kinh tế khó khăn của gia đình, địa phương. Điều này tạo nên xuất phát điểm không giống nhau khi cùng học tập, ảnh hưởng đến chất lượng, kết quả của các em.

Nguyên nhân của hạn chế trên do nội dung môn học phong phú, nhưng thời gian có giới hạn, đòi hỏi người học phải có kế hoạch học tập hợp lý. Tuy nhiên, có thể do áp lực học tập, một số sinh viên chưa có sự đầu tư, thậm chí coi các môn học Lý luận chính trị chỉ là môn học phụ nên không có sự quan tâm.

Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả dạy học các môn Lý luận chính trị ở đại học trong thời đại công nghiệp 4.0

“*Tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị (bao gồm cả nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy, xây dựng đội ngũ giáo viên...)* trong hệ thống giáo dục quốc dân có tầm quan trọng chiến lược” là nội dung được đặt ra trong Nghị quyết Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo [5]. Ban Bí thư Trung ương Đảng cũng có yêu cầu rất cụ thể: “*Đổi mới phương pháp giảng dạy lý luận chính trị, ứng dụng các phương pháp hiện đại, hấp dẫn người học, tạo hứng thú tìm tòi, nghiên cứu. Đổi mới hình thức, phương pháp kiểm tra, đánh giá thực chất kết quả học tập lý luận chính trị theo hướng thực chất*” [3]. Cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay mang lại những thuận lợi vô cùng to lớn cho việc dạy và học các môn Lý luận chính trị, tuy nhiên, bên cạnh đó cũng còn nhiều khó khăn, thách thức đòi hỏi người dạy cần tiếp tục thay đổi cách dạy cho phù hợp với xu thế phát triển của nhân loại.

Thứ nhất, đổi mới, sửa đổi, hoàn thiện quy chế quản lý đào tạo đại học nói chung quy định đào tạo đại học các môn Lý luận chính trị cho phù hợp với hình thức đào tạo trong thời đại công nghiệp 4.0. Trong đó, quy định về thời gian tối thiểu tham dự lớp học, quy định về kiểm tra đánh giá môn học, quy định về quản lý sinh viên.... Đây là điều kiện tiên quyết để chuyển đổi phương thức đào tạo các môn Lý luận chính trị.

Thứ hai, việc đổi mới phương pháp giảng dạy các môn Lý luận chính trị sẽ góp phần làm cho sinh viên thêm quan tâm, hứng thú học tập và nghiên cứu, từ đó sẽ thúc đẩy chất lượng và hiệu quả của việc dạy và học các môn khoa học này. Điều đó đòi hỏi người giảng viên lý luận chính trị trước hết phải thường xuyên khơi dậy, rèn luyện và phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu, tự đặt vấn đề và tự giải quyết vấn đề của sinh viên ngay trong quá trình học tập ở trường.

Trong đổi mới phương pháp giảng dạy, người giảng viên lý luận chính trị cần phải phát huy tính tích cực, chủ động, tự giác, sáng tạo của sinh viên trong quá trình lĩnh hội tri thức. Bên cạnh đó, việc đổi mới phương pháp dạy học các môn Lý luận chính trị cần phải thực hiện triệt để phương châm lấy người học làm trung tâm, cho nên người giảng viên cần kết hợp nhiều phương pháp dạy học khác nhau tùy thuộc vào nội dung bài giảng và đối tượng sinh viên. Các giảng viên cần chú ý thực hiện thật tốt khâu chuẩn bị bài giảng; vận dụng linh hoạt các phương pháp giảng dạy, ví dụ như khi soạn giáo án, người giảng viên cần chuẩn bị hệ thống trước các câu hỏi (*câu hỏi đóng và câu hỏi mở*), các tình huống... phù hợp với từng nội dung của bài giảng. Giảng viên thiết kế bài giảng trên Powerpoint, lựa chọn các từ khóa ngắn gọn, hình ảnh, sơ đồ phù hợp... tạo ra sự

sinh động trong tiết giảng và gây hứng thú cho sinh viên, để sinh viên dễ nhớ, dễ hệ thống được bài học. Giảng viên cần phải linh động trong việc sử dụng các phương pháp giảng dạy tích cực cũng như sử dụng thành thạo vi tính và các phương tiện dạy học hiện đại trực quan, bao gồm: máy vi tính, máy chiếu, radio, ghi âm, video,... kết hợp với các đồ dùng học tập kích thích sự tìm tòi, đi sâu nghiên cứu và học tập của sinh viên.

Thứ ba, trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay đòi hỏi người dạy các môn Lý luận chính trị phải thật sự tâm huyết với nghề, phải yêu nghề, tận tâm, tận tụy với nghề thì bài giảng của người dạy mới cuốn hút được sinh viên theo dõi. Dù khoa học công nghệ có thay đổi thế nào, người dạy cũng phải tâm huyết, yêu nghề là điều không thể thiếu được trong mọi thời đại, là yếu tố quan trọng để người dạy hoàn thành được nhiệm vụ của mình. Hơn nữa, có tâm huyết, đam mê sẽ là động lực giúp người dạy tránh xa các tệ nạn tiêu cực trong giáo dục, làm trong sạch nền giáo dục. Đảng ta đã quát triệt rõ: “Xây dựng cho được đội ngũ giáo viên lý luận chính trị tâm huyết, yêu nghề, tụyết đối trung thành, có niềm tin, có kiến thức mới gắn với thực tiễn. Đây là nhân tố quyết định sự thành công của việc tiếp tục đổi mới học tập lý luận chính trị trong nhà trường” [5]. Như vậy, ngoài việc đào tạo, bồi dưỡng trình độ chuyên môn, các giảng viên cần tự bồi dưỡng và phải được bồi dưỡng phẩm chất chính trị, đạo đức cách mạng, chân chính.

Thứ tư, đối với các cơ quan quản lý của nhà trường, với cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm, và sự cạnh tranh giữa các trường trong việc nâng cao chất lượng dạy và học thì ở các trường đại học phải có chiến lược xây dựng cơ sở vật chất hiện đại, cột thu phát sóng, mạng internet thông suốt, máy quay, phòng học hiện đại theo từng lộ trình thích hợp thì người dạy mới có cơ hội thực hiện sự thay đổi phương pháp giảng dạy của mình trong thời đại cách mạng 4.0 hiện nay. Bên cạnh đó, nhà trường cũng cần có chiến lược bồi dưỡng, đào tạo giảng viên về việc sử dụng các phương tiện hiện đại vào giảng dạy. Tổ chức tổng kết, đánh giá những mặt tích cực và mặt hạn chế của việc giảng dạy theo công nghệ hiện đại, từ đó rút ra bài học kinh nghiệm cho bài giảng tiếp theo. Cần có chính sách lương hợp lý để giảng viên đủ sống bằng nghề của mình, chuyên tâm vào việc nâng cao chất lượng giảng dạy. Những tác động của kinh tế thị trường làm cho không ít nhà giáo mất động lực cống hiến. Do vậy, phải có chế độ lương phù hợp để bảo đảm cuộc sống cho các giảng viên yên tâm công tác; có chính sách đãi ngộ thích đáng nhằm thu hút các nhà khoa học, các giảng viên giỏi trong tham gia nghiên cứu và giảng dạy lý luận chính trị tại các trường đại học, cao đẳng.

3. KẾT LUẬN

Cuộc cách mạng 4.0 đang diễn ra hiện nay là tất yếu của lịch sử nhân loại, do vậy, chúng ta cần phải nắm bắt cơ hội cũng như thách thức để giảng dạy các môn Lý luận chính trị ở các trường đại học ngày càng tốt hơn. Với sự phát triển của khoa học công nghệ thì cách dạy, cách học truyền thống sẽ dần dần bị thay thế bởi cách dạy, cách

học hiện đại. Do vậy, vị trí, vai trò của các môn Lý luận chính trị sẽ bị tụt hậu nếu không có sự thay đổi kịp thời theo xu thế của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0. Đây cũng là yêu cầu cấp thiết đòi hỏi người giảng dạy các môn Lý luận chính trị cần phải chuẩn bị sẵn sàng để đón nhận những thành tựu của nó, cũng như những thách thức hiện có để khắc phục, nhằm đáp ứng được yêu cầu đổi mới trong hệ thống giáo dục hiện nay.

Để đạt được kết quả tốt nhất, ngoài việc người học nâng cao khả năng học hỏi, tìm tòi thì người giảng dạy các môn học nói chung cũng như các môn Lý luận chính trị nói riêng cũng phải không ngừng đổi mới phương pháp, cách thức tiếp cận, nâng cao trình độ của mình, đồng thời cần sự vào cuộc của các cấp, các ngành, các nhà quản lý quan tâm đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị hiện đại, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao thì mới phát huy được những lợi thế của cuộc cách mạng 4.0 mang lại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Lưu Văn An (2019). *Giáo dục Đại học Việt Nam trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0*, website: <http://hdl.vn/vi/nghien-cuu--trao-doi/giao-duc-dai-hoc-viet-nam-trong-boi-can-cach-mang-cong-nghiep-40.html>
- [2]. Phạm Văn Đăng (2020). *Cảnh giác với những thủ đoạn tuyên truyền chống phá thế hệ trẻ hiện nay*, website: <http://tapchiquptd.vn/vi/phong-chong-dbbh-tu-dien-bien-tu-chuyen-hoa/canh-giac-voi-nhung-thu-doan-tuyen-truyen-chong-pha-the-he-tre-hien-nay>
- [3]. Chỉ thị số 23-CT/TW ngày 9-2-2018 của Ban Bí thư về *tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới*.
- [4]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2006). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [5]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2014). Kết luận của Ban Bí thư về việc tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân (số 94-KL/TW, ngày 28-3-2014), tr.1,2.
- [6]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2014). Nghị quyết của Bộ Chính trị về công tác lý luận và định hướng nghiên cứu đến năm 2030 (Nghị quyết số 37/NQ-TW, ngày 09-10-2014).
- [7]. Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông Nguyễn Mạnh Hùng (2019), *Giải bài toán phát triển nguồn nhân lực công nghệ thông tin*, website: <https://vov.vn/cong-nghe/giai-bai-toan-phat-trien-nguon-nhan-luc-cong-nghe-thong-tin-902485.vov>.
- [8]. Nguyễn Khánh, *Bộ trưởng Bộ Công Thương (2018). Nếu cứ đào tạo theo cách cũ, nguy cơ tụt hậu và đào thải rất cao*, website: <http://dantri.com.vn/kinh-doanh/bo-truong-cong-thuong-neu-cu-dao-tao-theo-cach-cu-nguy-co-tut-hau-va-dao-thai-rat-cao-20180226155752536.htm>.
- [9]. Trần Đăng Sinh (2008). *Dạy và học triết học Mác - Lênin ở Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu hóa*, website: <http://philosophy.vass.gov.vn/nghien-cuu-theo-chuyen-de/Chinh-tri-Xa-hoi/Day-va-hoc-triet-hoc-Mac-Lenin-o-Viet-Nam-trong-boi-can-toan-cau-hoa-49.html>
- [10]. Khuong Nha, Duy Tín (2017). *"Cách mạng công nghiệp 4.0 là gì?"* website: <http://news.zing.vn/cach-mang-cong-nghiep-4-0-la-gi-post750267.html>.

OPPORTUNITIES AND CHALLENGES OF TEACHING POLITICAL THEORY SUBJECTS AT UNIVERSITIES INDUSTRIAL REVOLUTION AGE 4.0

Nguyen Thi Hoa*, Nguyen Thi Hien

Faculty of Political Theory, University of Sciences, Hue University

* Email: nguyenhhoa10283@gmail.com

ABSTRACT

The Industrial Revolution 4.0 has marked a remarkable development in science and technology of mankind and affected all aspects of social life. To meet the trend of development, the teaching and learning process must also be changed accordingly. The teaching of science subjects in general and political theory subjects in particular at universities have been facing new challenges in renovating teaching methods and improving the quality of lecturers. Therefore, in this article, besides clarifying the position, role and importance of political theory subjects, the author will mention the opportunities and challenges, and propose some solutions to improve the teaching effectiveness of political theory subjects at universities in the era of industrial revolution 4.0.

Keywords: Industrial revolution 4.0, political theory, teaching.

Nguyễn Thị Hoa sinh ngày 10/2/1983. Năm 2007, bà tốt nghiệp cử nhân Triết học, năm 2011 tốt nghiệp thạc sĩ, năm 2019 tốt nghiệp Tiến sĩ. Hiện nay, bà là giảng viên tại Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế.

Lĩnh vực nghiên cứu: Triết học.

Nguyễn Thị Hiền sinh ngày 03/03/1982 tại Thanh Hóa. Năm 2004, bà tốt nghiệp cử nhân Sư phạm Giáo dục chính trị tại trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế. Năm 2008, bà tốt nghiệp Thạc sĩ chuyên ngành Triết học tại trường Đại học Khoa học, Đại học Huế. Hiện nay, bà là giảng viên tại Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế.

Lĩnh vực nghiên cứu: Lý luận chính trị.